

COMENTARI A LA SENTÈNCIA 31/2010. SOBRE EL PODER JUDICIAL

Miguel A. Aparicio Pérez*

1. Introducció

El títol sobre el poder judicial a Catalunya és abordat per la Sentència, que comentem en dos apartats, seguint l'estructura que s'havia marcat al principi d'aquesta, és a dir, «*en función de los dos grandes apartados en que se organiza el escrito de demanda*»: la determinació dels principis o criteris generals, d'una banda, i la consideració de les impugnacions de preceptes concrets, de l'altra.

Aquests criteris generals es plasmen en les gairebé dues pàgines per les quals discorre el fonament jurídic (FJ) 42. Després de la seva lectura, realitzada amb deteniment, pot afirmar-se que mai fins a la data el Tribunal Constitucional havia estat tan explícit en la seva definició de la forma d'Estat ni tan pobre en la determinació dels seus elements components. Per la seva part, la resposta a les impugnacions de preceptes concrets s'estén pels fonaments jurídics restants ja assenyalats (43-55) i també conté peculiaritats bastant impròpies d'una argumentació jurisprudencial reposada i fins i tot contràries a principis elementals de la lògica jurídica i de la pròpia doctrina constitucional precedent.

2. L'obsessió per la unitat

Ve d'antic el paradigma de la unitat («*espiritual, nacional y social de España*») com un dels elements essencials d'articulació de la ideologia jurídica i política judicial en el franquisme i abans d'aquest (F. Bastida, 1985) i és cert que la Constitució espanyola (CE), en l'article 117.5, assenjala que el principi d'unitat jurisdiccional és la base de l'organització i el funcionament dels tribunals. Però la primera dada hauria d'haver constituït un revulsiu per fer una adequada interpretació constitucional del problema i la segona hauria d'haver-se temperat

---

* Miguel A. Aparicio Pérez, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona.

amb el model d'Estat que la mateixa Constitució dissenya. No és el cas d'aquesta Sentència.

Al contrari, plantejat el tema en termes competencials –com no podia ser d'altra manera– i recordant que l'article 149.1.5ª qualifica l'Administració de Justícia com a competència exclusiva de l'Estat, el Tribunal es permet abordar la qüestió sense la menor aparença de dubte: *«Examen (sobre si ha existido invasión o no de una competencia estatal por parte del EAC) que, como es evidente, no puede sino partir del principio de que una de las características definidoras del Estado autonómico, por contraste con el federal, es que su diversidad funcional y orgánica no alcanza en ningún caso a la jurisdicción».*

L'entrada, si més no, és desafortunada. Per una part, no hi ha tal evidència; per l'altra, existeixen sistemes federals sense diversitat judicial territorial ni funcional ni orgànica, com és el d'Àustria (fins i tot Suïssa ha tingut una reforma última d'unificació orgànica jurisdiccional).

Aquest mateix confusionisme, l'expandeix quan planteja certes generalitzacions teòriques sobre la distinció entre les constitucions federades i els estatuts d'autonomia. Això li permet afirmar que en els sistemes federals la diversitat funcional i normativa arrenca ja en el nivell de la constitucionalitat, mentre que en el sistema espanyol només arrenca en el nivell de la legalitat. A veure: el federalisme alemany no es diferencia del sistema autonòmic espanyol perquè les constitucions dels lands tinguin naturalesa constitucional originària, ja que són simples derivacions de la llei fonamental, la Llei fonamental de Bonn, elaborada pels aliats després de la Segona Guerra Mundial, que va ser la que va donar validesa a les constitucions dels lands; es diferencia per la representació territorial en l'Estat central i altres qüestions, i, a més, perquè hi ha hagut un pacte d'atribució d'una jerarquia normativa a la Constitució interna, respectant, sens dubte, la superioritat de la Constitució federal en determinats principis bàsics i mantenint sempre el principi de primacia del dret federal sobre el dret dels lands, cosa que de passada direm que no existeix en el sistema espanyol i dota d'un plus d'autonomia els nostres territoris. I tampoc no pot dir-se que a Alemanya hi hagi hagut un pacte federal i a Espanya no: per raons que ara no són pertinents, en termes absoluts no és cert el que s'ha dit primer ni tampoc ho és el que s'ha dit en segon lloc, almenys en l'estricta nivell normatiu. I, finalment, és que, potser, determinats estatuts d'autonomia, segons les previsions de la Constitució, no escapen al nivell de la mera legalitat?; no formen part, segons el mateix TC, del «bloc» de la constitucionalitat i, en aquest cas, del bloc constitucional?

Però no hi ha res que commogui la seguretat del Tribunal, perquè continua assenyalant que les normes produïdes pels ens autonòmics *«adquieren forma y*

contenidos definitivos mediante la función jurisdiccional», –que és– «*siempre y sólo, una función del Estado*». Es fa difícil digerir que qualsevol tipus de norma (i no només la dels ens autonòmics) adquireixi forma i contingut definitius mitjançant la funció jurisdiccional, amb la qual cosa, sembla indicar-se, fins que una norma no és aplicada jurisdiccionalment (...quantes vegades?), ni la seva forma ni el seu contingut no són definitius. Tanmateix, després d'aquest desfogament teòric, el Tribunal culmina la seva especulació amb un atapeït resum final del seu plantejament, que és necessari recordar en la seva integritat: «*En definitiva, si el Estado autonómico arranca con una Constitución única, concluye también con una jurisdicción también única, conteniéndose la diversidad de órganos y funciones en las fases del proceso normativo que media entre ambos extremos. La unidad de la jurisdicción y del poder judicial es así, en el ámbito de la concreción normativa, el equivalente de la unidad de la voluntad constituyente en el nivel de la abstracción*».

Aquestes cinc línies, com es veu, compendien un autèntic manifest de la unitat... no se sap ben bé de què, perquè la conclusió «*[l]a unidad de la jurisdicción y del poder judicial es así, en el ámbito de la concreción normativa, el equivalente de la voluntad constituyente en el nivel de la abstracción*» no té cap sentit jurídic. I, això, perquè els termes de la proposició lingüística manquen de connexió intel·lectual per poder convertir-se en entitats capaces d'oferir un contingut jurídicament aprehensible. En efecte: jurisdicció i poder judicial són termes que contenen conceptes normatius diferents i realitats normatives també diferents; per començar, la jurisdicció com a funció ni és única ni mai ho ha estat des de la mateixa entrada en vigor de la Constitució: al marge de la pervivència temporal d'algunes jurisdiccions especials, en l'actualitat existeix la pròpia jurisdicció constitucional, la jurisdicció de la Unió Europea, la jurisdicció de la Convenció Europea de Drets Humans... Per tant, de quina unitat jurisdiccional es tracta en l'aspecte funcional?; per continuar, el poder judicial, orgànicament ben determinat per la Constitució, no opera unitàriament en l'àmbit de la concreció normativa per moltes causes: un gran nombre d'instàncies finalitzen davant dels tribunals superiors i d'altres ho fan abans d'arribar-hi; no és gens clara la naturalesa de font del dret de les decisions judicials i quin nivell ocupa; i aquesta tan invocada unitat com a poder, el cert és que només es pot atribuir al Tribunal Constitucional, que no forma part del poder judicial. Però si ja s'arriba a la delimitació de l'espai on aquesta unitat es projecta (en l'àmbit de la concreció normativa), només podria donar lloc a algun gest de perplexitat, ja que aquest àmbit de la concreció normativa es troba en totes les esferes, latituds i racons de l'ordenament jurídic o, si es vol, del sistema jurídic, sense que la funció

jurisdiccional, que ja s'ha vist que no és única, li concedeixi alguna peculiaritat especial.

Per això, el segon terme de l'equivalència («*la unidad de la voluntad constituyente en el nivel de la abstracción*») és, senzillament, una bajanada: qualsevol poder constituent, en aquest nivell d'abstracció, es presumeix únic, amb independència dels elements diferenciats i diferenciables que l'hagin integrat en el moment de la seva emergència com a poder creador del producte polític que hagi estat capaç de generar (estat unitari, estat compost en la seva diversitat o formes polítiques sense homologació estandarditzada) i de la seva presència (legitimadora o deslegitimadora, no ho oblideu) a través dels anomenats *poders constituïts*. Si el poder judicial fos múltiple, el poder constituent continuaria sent sempre únic.

El fet que aquests pressupòsits teòrics manquin de base doctrinal i fins i tot merament argumental no impedeix que el Tribunal Constitucional hagi arribat a una conclusió d'indubtable eficàcia normativa: a l'efecte (i no només a aquest efecte) de la regulació estatutària del poder judicial i segons l'opinió del Tribunal Constitucional, l'Estat autònic és *el model oposat a l'Estat federal*. Per això no és estrany que faci una afirmació d'una duresa insòlita en la seva pròpia tradició jurisprudencial: «*La estructura territorial del Estado es indiferente, por principio, para el poder judicial como Poder del Estado*».

3. Les regulacions constitucional i estatutària

Al marge que, per fortuna i també hauria de ser per principi, l'afirmació anterior no és exacta en el moment actual (i sempre ha estat així: la reorganització judicial ha acompanyat sempre, en la història contemporània espanyola, la reorganització administrativa), aquesta sèrie d'autocomposicions ideològiques permeten al Tribunal abordar una altra qüestió sobre la qual es mostra menys ferm quan ha de fer referència al fonament constitucional. De manera que es produeix una interessant inversió d'objectes: d'una banda, el TC defineix *a priori* què és l'Estat autònic des de la perspectiva judicial i, de l'altra, s'apropa després a veure què en diu la Constitució. I arriba a la conclusió que la Constitució «*cifra la dimensión jurisdiccional de las Comunidades Autónomas en un sentido negativo: si las Comunidades Autónomas han de tener Gobierno propio y, en determinados supuestos hoy generalizados a todas las Comunidades Autónomas, también Asamblea legislativa autonómica, no pueden contar, en ningún caso, con Tribunales propios, sino que su territorio ha de servir para la definición de un ám-*

bito territorial de un Tribunal de Justicia que no lo será de la Comunidad Autónoma, sino del Estado en el territorio de aquella».

Aquesta interpretació manca de fonament constitucional, perquè la Constitució no disposa que totes les comunitats autònomes tinguin govern propi (els articles 147.2b i 148.1.1^a en cap cas no exigeixen un «Govern», i, per no exigir, la Constitució no exigeix que tot el territori nacional s'organitzi en comunitats autònomes) i encara menys que tinguin totes la corresponent assemblea legislativa. Tant el Govern com, sobretot, les assemblees legislatives han estat conseqüència, en primer terme, dels pactes polítics (UCD-PSOE el 1981) i, en segon lloc, de la *innovació institucional produïda pels estatuts d'autonomia*. Oblidar que l'entramat institucional de les comunitats autònomes s'ha realitzat a través dels estatuts i que si s'hagués interpretat «en negatiu» la Constitució almenys catorze comunitats autònomes mancarien d'assemblea legislativa pròpia, permet arribar a la contradicció d'assegurar, com ho fa el Tribunal, que la Constitució no només no preveu, sinó que, a més, expressament prohibeix, la presència d'algun indici d'activitat jurisdiccional autonòmica: «*Sobre estos extremos (mucho menos sobre los que tengan que ver con la jurisdicción y su ejercicio o con los órganos judiciales) nada puede disponerse en los Estatutos de Autonomía, a los que el artículo 152.1 CE sólo habilita para “establecer los supuestos y las formas de participación de (las Comunidades Autónomas) en la organización de las demarcaciones judiciales del territorio”, en el entendido de que tal organización es una competencia estatal*».

Amb els pressupòsits anteriors, no resulten estranys ni la conseqüència jurídica ni el desagradable to de la decisió jurisprudencial amb què es declara inconstitucional l'article 97 EAC: «*Atendida la configuración del poder judicial a la que nos hemos referido en los Fundamentos precedentes, es notorio que el Estatuto catalán incurre en un evidente exceso al crear en el artículo 97 un Consejo de Justicia de Cataluña cuyos actos lo serían de un “órgano desconcentrado del Consejo General del Poder Judicial”, siendo así que el poder judicial (cuya organización y funcionamiento están basadas en el principio de unidad ex art. 117.5. CE) no puede tener más órgano de gobierno que el Consejo General del Poder Judicial, cuyo estatuto y funciones quedan expresamente reservados al legislador orgánico (art. 122.2 CE)*».

A partir d'aquí, pot afirmar-se que la Sentència discorre més pels manifestos que en el seu dia va emetre l'Associació Professional de la Magistratura que per qualsevol anàlisi jurídica ponderada dels preceptes estatutaris i el seu possible contrast amb el text i el context constitucionals. Ha de recordar-se sobre això que, pels voltants de les dates d'aprovació de l'Estatut d'autonomia de Catalu-

nya, s'estava tramitant en el Congrés dels Diputats un projecte de reforma de la Llei orgànica del poder judicial en el qual es plantejava la introducció generalitzada dels consells territorials autonòmics del poder judicial amb una composició i unes funcions idèntiques a les que pretenia regular l'Estatut català. Aquest projecte va sofrir uns duríssims embats tant per part del Consell General del Poder Judicial (de majoria conservadora) com per part de l'Associació Professional de la Magistratura sota el pretext que trencava la unitat del poder judicial i, de passada, la unitat d'Espanya. És obvi que en aquestes línies no poden reproduir-se tals debats, però el que és cert és que la Sentència que comentem s'adhereix sense vacil·lació a aquesta actitud. I s'hi adhereix, a més, d'una forma incoherent, pel que després es dirà.

Com és sabut, el Tribunal Constitucional declara la inconstitucionalitat i la nul·litat *in totum* de l'article 97 de l'Estatut perquè –diu textualment– «ningún órgano, salvo el Consejo General del Poder Judicial, puede ejercer la función de gobierno de los órganos jurisdiccionales integrados en el poder judicial, exclusivo del Estado, ni otra ley que no sea la Orgánica del Poder Judicial puede determinar la estructura y funciones de aquel Consejo dando cabida a eventuales formas de desconcentración que, no siendo constitucionalmente imprescindibles, han de quedar, en su existencia y configuración, a la libertad de decisión del legislador orgánico con los límites constitucionales antes expresados» (FJ 47, segon apartat). Doncs bé, aquesta causa de nul·litat no pot entendre's perquè, fil per randa, això és el que diu l'EAC: aquest mateix precepte indica que, sens perjudici de les competències del Consell General del Poder Judicial, el Consell de Justícia de Catalunya actua com un òrgan desconcentrat d'aquell i d'acord amb el que indiqui la Llei orgànica del poder judicial. No calen unes qualitats interpretatives especials per entendre que si la Llei orgànica del poder judicial no regulés en el seu text algun tipus de Consell Territorial del Poder Judicial que pogués tenir existència a Catalunya, el Consell esmentat mancaria de vigència normativa encara que estigués previst estatutàriament. Sembla, doncs, que la inconstitucionalitat ve, no de la infracció de qualsevol tipus de reserva constitucional, sinó del desvergonyiment propedèutic que l'Estatut assenyali que hi haurà un Consell de Justícia de Catalunya en els termes determinats per la Llei orgànica del poder judicial. És a dir, el Tribunal Constitucional anul·la un precepte que pot contradir una adequada tècnica legislativa però que no formula una proposta contrària als mecanismes de reserva constitucional.

Per això, segons la meva opinió, malgrat alguna consideració en sentit contrari (vegeu l'*Informe sobre la STC que resol el recurs d'inconstitucionalitat presentat per 50 diputats i senadors del Partit Popular contra l'Estatut d'Autonomia*

de Catalunya), el Tribunal Constitucional no ha comès l'error de creure que l'Estatut creava un òrgan de govern judicial dependent de la Generalitat; el que ha afirmat, més senzillament, és que l'Estatut ni tan sols no podia esmentar l'existència hipotètica d'un òrgan de govern judicial territorial ajustat a les previsions que en el seu moment contingués la Llei orgànica del poder judicial. L'anatema procedeix de la simple previsió de la possible existència de l'òrgan, no del contingut de la seva regulació estatutària.

I d'allà deriva una incoherència encara més gran: després declarar nul i, per tant, inexistent l'article 97 EAC, és a dir, el Consell de Justícia de Catalunya considerat en aquest, a continuació declara que això «*no significa fatalmente la inconstitucionalidad misma del órgano en cuestión, pues sólo si todas y cada una de sus concretas atribuciones se correspondieran, además, con esa calificación impropia, sería inevitable la inconstitucionalidad y nulidad de un órgano cuya existencia únicamente tendría razón de ser para el ejercicio de unos cometidos constitucionalmente inaceptables [...]*». Per tant, és inconstitucional i nul l'article que ho preveu, però aquesta inconstitucionalitat i aquesta nul·litat no afecten la totalitat de la seva existència: no existeix perquè és inconstitucional, però pot existir per exercir atribucions que no són inconstitucionals, encara que la gran majoria ho són; la seva composició també és inconstitucional en part, però, en part, malgrat que continua sent nul, pot ser constitucional... El resultat, contrari a qualsevol lògica, és que el Consell de Justícia de Catalunya és inconstitucional i nul pel precepte que el crea (art. 97 EAC) o pels que determinen part de la seva composició, però no ho són algunes de les seves competències ni la previsió que pugui estar compost per alguns membres la identitat dels quals no plantegi problemes d'inconstitucionalitat (parcialment, art. 95-102 EAC). És a dir, un òrgan inexistent («rampant?»), és, a més, amputat en la seva composició i finalment delmat en les seves atribucions. Potser hi ha hagut un excés d'influència literària en la redacció d'aquests extrems de la Sentència.

Acabem aquí, per raons d'espai, els comentaris sobre aquests segments de la STC 31/2010. La conclusió que aquests segments es mereixen és que no solament existeix una pobra teoria constitucional sobre el poder judicial, sinó que la seva comprensió normativa és encara més migrada.

PODER JUDICIAL I MODEL D'ESTAT EN LA SENTÈNCIA SOBRE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

Miguel Ángel Cabellos Espiérrez*

1. Un problema endèmic

La història de l'endèmica inadequació entre poder judicial i Estat autonòmic és ben coneguda i enfonsa les seves arrels, lògicament, en les previsions constitucionals, en les quals la regulació del poder judicial queda ancorada a la seva pròpia inèrcia històrica i aconseguix mantenir-se com un compartiment pràcticament estanc davant les regulacions de la mateixa Constitució destinades a crear un estat compost. Malgrat això, la primera generació d'estatuts va intentar obtenir alguns espais d'actuació, limitadament acceptats pel Tribunal Constitucional (Sentència del Tribunal Constitucional [STC] 56/1990) i incorporats per la Llei orgànica del poder judicial (LOPJ) en reformes successives. Malgrat allò que, per interès o per ignorància (o a vegades per ambdues raons, de cap manera incompatibles) sovint s'ha repetit en fòrums polítics o mediàtics, els nous estatuts –i, a l'efecte que ara ens interessa, l'Estatut català– no pretenen posar fi a la unitat del poder judicial ni crear un poder judicial propi de la comunitat, sinó aconseguir, entre constants remissions a la LOPJ, un poder judicial més lligat en la seva actuació i el seu govern al territori en el qual exerceix les seves funcions, dins del reduït marge que la Constitució permet a aquest efecte.

És possible, això? Si haguéssim de cenyir-nos a l'inici de l'argumentació del Tribunal Constitucional (TC), caldria abandonar tota esperança que ho sigui:

«[...] la función jurisdiccional, mediante la que tales normas [estatales y autonómicas] adquieren forma y contenido definitivos, es siempre, y sólo, una función del Estado. En definitiva, si el Estado autonómico arranca con una Constitución única, concluye con una jurisdicción también única, conteniéndose la diversidad de órganos y funciones en las fases del proceso normativo

---

* Miguel Ángel Cabellos Espiérrez, professor titular de dret constitucional de la Universitat de Girona. Aquest treball s'insereix en el projecte de recerca finançat pel Ministeri de Ciència i Innovació, amb la referència DER 2010-15778, sobre «Los cambios en la relación entre Poder Judicial y Comunidades Autónomas: perspectivas de interpretación a la luz del Derecho Comparado».

que media entre ambos extremos. La unidad de la jurisdicción y del Poder Judicial es así, en el ámbito de la concreción normativa, el equivalente de la unidad de la voluntad constituyente en el nivel de la abstracción. La estructura territorial del Estado es indiferente, por principio, para el Judicial como Poder del Estado» (FJ 42).

La unitat de la jurisdicció com a correlat de la unitat del poder constituent. L'estructura territorial de l'Estat com a element indiferent per al poder judicial. Llegint això, resultaria procedent fins i tot preguntar-se si el Tribunal continua mantenint la seva doctrina de la STC 56/1990, que, a la vista d'això anterior, semblaria gairebé un intent de destruir la competència exclusiva de l'Estat sobre l'Administració de justícia. Les últimes reformes de la LOPJ tampoc no quedarien en gaire bon lloc. Encara que el Tribunal salvi immediatament les possibles competències autonòmiques pel que fa a l'administració de l'Administració de justícia, hom es pregunta què haurien de fer les comunitats autònomes en un àmbit al qual l'estructura territorial de l'Estat li és per principi indiferent.

Però la sentida proclamació del Tribunal sobre la necessitat d'aïllar el poder judicial del model d'Estat queda en bona part en això i no desplegarà més que una limitada part dels seus potencials efectes. És molt significatiu el plany del magistrat Conde Martín de Hijas en el seu vot: *«Cuando se proclama, como se hace en el FJ 42 de la Sentencia, una doctrina tan esclarecedora y brillante (que comparto plenamente) sobre el significado de la unidad del Poder Judicial en la caracterización del Estado de las Autonomías, me sorprende cómo a la hora de enjuiciar los preceptos cuestionados del título III, empezando por el de su art. 95, se puede desembocar en los niveles de tolerancia en que se incurre al pronunciarse sobre su constitucionalidad o inconstitucionalidad»*. És clar que també sorprèn, per què no dir-ho, que després de trenta-dos anys de règim constitucional una Sentència com la que ara examinarem hagi de començar fent una emfàtica proclamació de la ignorància mútua entre poder judicial i model d'Estat com a aparent peatge per, a continuació, poder refer alguns dels ponts dinamitats entre ambdós extrems.

2. Entre la col·laboració internormativa i la reescriptura

Una vegada feta la seva proclamació inicial, el Tribunal canvia l'eix al voltant del qual versarà el seu enjudiciament dels preceptes impugnats i passa a basar-se en la possibilitat de la col·laboració internormativa entre l'Estatut i la LOPJ, cosa que li permetrà formular interpretacions conformes amb la Constitució (que,

per cert, majoritàriament no passaran a la decisió) de bona part dels preceptes impugnats. Amb una excepció: pel que fa al Consell de Justícia, es parteix, precisament, del principi contrari, de manera que es tanca la porta a la col·laboració internormativa, que en molts altres àmbits s'accepta amb naturalitat, al mateix temps que es fa una interpretació, com es veurà, summament singular.

La col·laboració internormativa entre els estatuts i la LOPJ tenia lloc ja en els primers estatuts, en qüestions com ara les funcions dels tribunals superiors de justícia (TSJ) i de la resta dels òrgans jurisdiccionals situats al territori, o el nomenament dels presidents i els magistrats dels TSJ, qüestions sobre les quals, indubtablement, es projecta la reserva que la CE fa a la LOPJ. Es partia de la base que la reserva esmentada no era absoluta i excloent de la intervenció de tota altra norma, sinó que podia admetre's la col·laboració dels estatuts sota el pressupòsit, en qualsevol cas, que l'última paraula corresponia a la LOPJ. També en aquest cas, com ara, van ser els estatuts els que van realitzar remissions que després la LOPJ, norma receptora de la reserva constitucional, va recollir. Encara que habitualment la col·laboració internormativa opera en el sentit invers, és clar que no es troba exclosa en el sentit descrit. El que fan els estatuts com el català del 2006 és, simplement, estendre aquesta tècnica a nous subàmbits. Les constants remissions a la LOPJ, que encara que no es fessin haurien de donar-se per suposades, no fan sinó recordar que s'està recorrent a la tècnica esmentada.

El Tribunal accepta el recurs a aquesta tècnica en casos molt diversos, en els quals la reserva a la LOPJ concorre també en diferent grau: les previsions relatives a la competència del TSJ en els diferents ordres jurisdiccionals (incloent-hi la interpretació que es fa de l'al·lusió de l'art. 95.2 EAC a la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina, que el TC salva assenyalant que la LOPJ és l'única norma constitucionalment habilitada per determinar l'abast de les funcions esmentades, de manera que el precepte estatutari no pot ser entès en el sentit que s'estigui referint a un tipus concret de recurs o que pugui limitar les opcions de la LOPJ); la menció del recurs de revisió; la possibilitat d'optar per l'una o l'altra llengües oficials en les proves dels concursos i les oposicions celebrades a Catalunya; el coneixement adequat i suficient del català per part de magistrats, jutges, ficals i resta de personal, o del dret propi; la regulació de la competència autonòmica en matèria de personal; la possibilitat de crear cossos propis de personal; les previsions en matèria d'oficina judicial o de planta judicial, o la possibilitat que la Generalitat pugui crear seccions o jutjats, per delegació del Govern de l'Estat. En tots aquests àmbits, la regulació estatutària es considera correcta i es manté, perquè aquesta es remet al

que disposi la LOPJ. Una altra cosa és si l'abast de la regulació de la LOPJ ha de ser el mateix en tots els casos. El Tribunal sembla considerar en tots els casos i de la mateixa manera una remissió sense límit, cosa que seria certament discutible. En qualsevol cas, el FJ 53 és expressiu respecte a això que s'ha dit abans: la remissió estatutària a la LOPJ «*hace imposible, por principio, la contradicción entre el precepto estatutario y la norma constitucionalmente habilitada*».

Què ocorre, doncs, amb el Consell de Justícia? A diferència del que passa amb tots aquests àmbits esmentats, la col·laboració internormativa aquí no actua. El Tribunal parteix d'una doble base: en primer lloc, el poder judicial no pot tenir més òrgan de govern que el Consell General del Poder Judicial (CGPJ): cap òrgan, continua dient el Tribunal, no pot exercir la funció de govern dels òrgans jurisdiccionals integrats en el poder judicial. En segon lloc, l'estatut i les funcions del CGPJ queden expressament reservats al legislador orgànic, i cap llei que no sigui la LOPJ no pot determinar l'estructura i les funcions del Consell (FJ 47).

El que s'ha dit en primer lloc contrasta amb el fet que ja actualment les sales de govern dels TSJ realitzen funcions de govern que no es limiten al mateix TSJ, perquè així ho disposa la LOPJ. El que s'ha dit en segon lloc, aquesta reserva absoluta en favor de la LOPJ en allò referit al Consell, contrasta per la seva part amb el fet que no hi hagi hagut mai cap problema en el fet que els estatuts continguessin previsions relatives als TSJ o a les funcions dels òrgans jurisdiccionals situats en la comunitat, matèries que no es veu per què han de seguir, tocant a la reserva, un règim diferent del previst per al govern del poder judicial. D'altra banda, el fet que la mateixa LOPJ hagi estat complementada per altres normes (els –impròpiament– anomenats *reglaments orgànics* del personal, o els reglaments del CGPJ) mostra igualment com s'han anat establint, en àmbits diferents, línies de col·laboració internormativa incompatibles amb la noció de *reserva absoluta*.

Però és que, a més, de la lectura de la Sentència es deriva, en primer lloc, que el Tribunal emprà un concepte equívoc en relació amb la naturalesa de l'òrgan. Fins i tot després d'examinar si l'Estatut pot o no preveure un òrgan desconcentrat del CGPJ i concloure amb una resposta negativa, el Tribunal es refereix a «*la impropiedad constitucional de un órgano autonómico cualificado en los términos del art. 97 EAC*», referència on veritablement l'única cosa impròpia és parlar d'«*órgano autonómico*», ja que l'Estatut no pretenia en cap cas crear un òrgan tal. Potser aquesta concepció subjacent en el raonament del Tribunal ajudi a explicar per què en aquest cas s'opta per la inconstitucionalitat i no per la col·laboració internormativa, ja que és clar que si l'Estatut hagués pretès crear

un òrgan de la comunitat autònoma amb facultats referents al govern del poder judicial, la conclusió hagués hagut de ser, certament, la seva inconstitucionalitat. El que passa és que, com ja s'ha dit, la pretensió de l'Estatut era molt diferent.

De tot el que s'ha dit, tanmateix, potser el que és més sorprenent és com finalment el Tribunal acaba resolent l'admissibilitat del Consell de Justícia. Si de tot això anterior es podria esperar com a conseqüència necessària que el Tribunal declarés inconstitucional tota la regulació estatutària, el cert és que aquest realitza una delimitació entre funcions que podrien pertànyer a un consell de justícia autònom (no relacionat amb el CGPJ i, per això, no encarregat del govern del poder judicial) i funcions que, per referir-se o afectar el govern esmentat, en cap cas no podria tenir. Entre les primeres, sorprenentment, n'inclou una (precisar i aplicar els reglaments del CGPJ) que sembla clar que hauria d'estar amb les segones. I, feta aquesta delimitació, conclou que sí que pot existir un Consell de Justícia (òbviament, de naturalesa totalment diversa a la que volia l'Estatut) amb algunes de les funcions inicialment previstes. El Tribunal, doncs, més que declarar inconstitucional l'existència del Consell de Justícia, opera en aquest una mutació, mitjançant declaracions d'inconstitucionalitat concretes (una mena de voladura controlada de l'òrgan), i deixa dempeus un òrgan diferent i inesperat (semblant al tipus de consell de justícia que preveuen els estatuts aragonès, valencià, balear o castellanoleonès, tipus netament diferent en la seva naturalesa al dels estatuts andalús i català). Per si fos poc, s'entreveu la possibilitat d'una dualitat de consells en cada comunitat, ja que el TC, en el FJ 47, accepta expressament que el Consell, entès com a òrgan desconcentrat, suprimit en la seva previsió estatutària, pugui tornar de la mà de la LOPJ si aquesta així ho disposa.

3. Conclusions

D'aquesta anàlisi necessàriament telegràfica del pronunciament de la STC 31/2010 en allò referit a l'àmbit de l'Administració de justícia, se'n deriven llums i ombres. Per una part, cal apreciar l'esforç del Tribunal per donar entrada a la col·laboració internormativa entre l'Estatut i la LOPJ en àmbits molt diversos. Amb això es permet una regulació estatutària que, tot i que està sotmesa a la de la LOPJ (en diversa mesura segons el subàmbit de què es tracti, qüestió que el Tribunal no apunta i que la LOPJ, amb les seves freqüents regulacions d'abast reglamentista en tots els àmbits, tendeix a oblidar amb freqüència), posa de manifest l'interès de la comunitat en l'exercici de la funció jurisdiccional en

el seu territori. D'altra banda, tanmateix, l'enjudiciament que es fa del Consell de Justícia no deixa de suscitar alguna perplexitat: ni s'aplica el mateix principi de col·laboració, ni s'apliquen tampoc les conseqüències que de la no-acceptació d'aquell se seguirien necessàriament, mentre es transforma en una altra la regulació estatutària en aquesta matèria. Ara, sens dubte, el legislador orgànic té la paraula. Tant per agafar el guant que el Tribunal li llança en dir-li que ell sí que pot crear els òrgans desconcentrats del CGPJ, com per fer-ho sense que això es tradueixi en l'existència d'una multiplicitat d'òrgans de naturaleses i composicions diferents. Si això és així i la resta de la regulació estatutària del títol III roman intacta, alguna cosa haurem guanyat, encara que sigui a través de vies una mica tortuoses i sempre que la LOPJ sigui coherent amb les previsions estatutàries que es remeten a aquesta, en l'aproximació del poder judicial al model d'Estat.